

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 259/2020-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Silverside, a. s., Plynárenská 7/B, Bratislava, IČO 50 052 560, zastúpenej advokátkou Mgr. Hanou Kulíškovou, Klariská 7, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17 Co 98/2019 z 10. októbra 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Silverside, a. s., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej moci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Silverside, a. s.,

Plynárenská 7/B, Bratislava, IČO 50 052 560 (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. Hanou Kulíškovou, Klariská 7, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 98/2019 z 10. októbra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že žalobca [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) ako dlžník a sťažovateľka ako veriteľka uzatvorili 19. mája 2017 zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý spotrebiteľský úver v sume 5 000 €. Medzi žalobcom a sťažovateľkou ako žalovanou bola v rovnaký deň uzavretá v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Vzhľadom na omeškanie so splácaním úveru sťažovateľka vyzvala žalobcu na zaplatenie omeškaných splátok úveru a následne zamestnávateľa žalobcu na výkon zrážok zo mzdy podľa predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy. Žalobca na Okresnom súde Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) inicioval žalobou o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a neplatnosti úverovej zmluvy konanie vedené pod sp. zn. 10 Csp 47/2019.

3. Napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené ako vecne správne uznesenie okresného súdu č. k. 10 Csp 47/2019-19 z 10. apríla 2019 (ďalej len „uznesenie z 10. apríla 2019“) o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým boli sťažovateľke uložené povinnosti zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy uzavretej medzi žalobcom a sťažovateľkou ako žalovanou a oznámiť zamestnávateľovi žalobcu, aby upustil od vykonávania zrážok zo mzdy v zmysle predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

4. V odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 10. apríla 2019 sťažovateľka zdôrazňovala porušenie princípu rovnosti zbraní a arbitrárnosť uznesenia súdu prvej inštancie z dôvodu, že okresný súd nesplnil povinnosť doručiť spolu s rozhodnutím o nariadení neodkladného opatrenia aj návrh na jeho nariadenie. Uvádza k tomu, že až

17. septembra 2019, teda po viac ako 5 mesiacoch od podania odvolania, krajský súd doručil sťažovateľke výzvu na vyjadrenie k samotnej žalobe žalobcu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

5. Sťažovateľka namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne, nezákonné a priečiace sa zásadám sporového konania. Podľa sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením rozhodol v rozpore s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku [ďalej aj „CSP“ (§ 331 ods. 1 CSP)], pričom sa riadnym spôsobom nevysporiadal ani s jednou z jej odvolacích námietok. Podľa sťažovateľky je napadnuté uznesenie vydané krajským súdom podľa jeho *«„vlastných pravidiel hry“, ktoré nemajú oporu v žiadnom predpise hmotného a najmä procesného práva»*, v rozpore s princípom právnej istoty.

6. Záver krajského súdu o tom, že nepovažuje postup okresného súdu v rozpore s § 331 ods. 1 CSP za porušenie práva na spravodlivý proces je podľa sťažovateľky neutržateľný, keďže odporuje príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku a ustálenej judikatúre všeobecných súdov. Odvolací súd podľa sťažovateľky *«nemá kompetenciu na to, aby takýmto spôsobom „zhojil“ povinnosť súdu prvej inštancie.»*. Sťažovateľka prezentuje názor, podľa ktorého ak súd prvej inštancie nedoručí spolu s uznesením o nariadení neodkladného opatrenia aj samotný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, *„jedná sa o porušenie práva na spravodlivý súdny proces.“*. V tomto kontexte odkazuje na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov (uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 Co 356/2018 z 25. októbra 2018 a uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27 Co 66/2018 z 26. marca 2018), v ktorých bolo nedoručenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhodnotené ako vada konania, pre ktorú nemala príslušná strana v konaní možnosť v rámci podaného odvolania riadne sa vyjadriť k tvrdeným skutočnostiam, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces (v časti princípu právnej istoty).

7. Okrem uvedeného sťažovateľka namieta aj záver krajského súdu o tom, že zaslaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia došlo k vytvoreniu priestoru pre novú pätnásťdňovú lehotu na doplnenie odvolacích dôvodov. Podľa sťažovateľky citovaný právny názor krajského súdu nemá žiadny zákonný podklad. Ďalej zdôrazňuje, že po uplynutí lehoty na podanie odvolania nemožno rozširovať ani meniť odvolacie dôvody, ani predkladať navrhované dôkazy. Postup krajského súdu, ktorým tento udelil sťažovateľke svoju vlastnú lehotu na doplnenie odvolacích dôvodov, je preto svojvoľný a nemajúci zákonný podklad.

8. Podľa sťažovateľky sa krajský súd žiadnym spôsobom nevyrovnal s argumentáciou, ktorú sťažovateľka predniesla v odvolaní a vo vyjadrení. Krajský súd sa v napadnutom uznesení len stotožnil s názormi žalobcu a súdu prvej inštancie, a to bez toho, aby pristúpil k analýze argumentácie sťažovateľky. Z uvedeného dôvodu je napadnuté uznesenie krajského súdu arbitrárne, svojvoľné a zasahuje do práv sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

9. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a súčasne prizná sťažovateľke náhradu trov konania v sume 450,29 €.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V súlade s čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

V súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval

uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

12. Ústavný súd konštantne vo svojej rozhodovacej činnosti akcentuje to, že pri výkone právomoci v konaní o ústavnej sťažnosti jeho úlohou nie je preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov v prípade, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného súdu, aby prerokoval a rozhodol o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo alebo sloboda strany sporu (resp. účastníka konania) pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, II. ÚS 83/06).

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V súlade s čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (odsek 2). Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá (odsek 3).

V súlade s čl. 6 ods. 1 prvou vetou dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

14. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy), je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

15. Okrem uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je – okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) – aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

16. Podľa judikatúry ESLP „princíp rovnosti zbraní – jeden z prvkov širšieho konceptu spravodlivého procesu – vyžaduje, aby každej strane bola poskytnutá primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis-à-vis proti jej protistrane...“ (rozsudok z 18. 2. 1997 vo veci Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 18990/91, bod 23). Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre ďalej uvádza, že „koncept spravodlivého procesu v sebe v podstate implikuje právo procesných strán zoznámiť sa so všetkými predloženými

dôkazmi a doručenými pripomienkami a vyjadriť sa k nim...“ (Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, už citovaný, bod 24).

17. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie a ňou vymedzeného predmetu konania, ktorým je posúdenie ústavnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci nariadeného neodkladného opatrenia, ústavný súd považuje za potrebné osobitne zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, veľmi zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide spravidla o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (m. m. IV. ÚS 82/09, IV. ÚS 282/2018, IV. ÚS 13/2020).

18. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 282/2019).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v argumentácii sťažovateľky o arbitrárnosti a nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu z dôvodu, že sa nevysporiadal s jej odvolacími námietkami. Sťažovateľka argumentuje, že zo strany súdu prvej inštancie došlo k porušeniu § 331 ods. 1 CSP, pričom k náprave zo strany krajského súdu dôjsť nemohlo, keďže mu k tomu chýba akákoľvek kompetencia. Postup krajského

súdu „*podľa vlastných pravidiel hry*“ nemajúcich oporu v žiadnom právnom predpise považuje sťažovateľka za rozporný s princípom právnej istoty z dôvodu, že odporuje ustanoveniam Civilného sporového poriadku, ale aj judikatúre všeobecných súdov. Sťažovateľka namieta aj postup krajského súdu, ktorým tento vytvoril pre sťažovateľku novú pätnásťdňovú lehotu na doplnenie odvolacích dôvodov, pričom tento považuje za svojvoľný a nemajúci zákonný podklad.

K aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru

20. V úvode tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd považoval s prihliadnutím na predmet konania o ústavnej sťažnosti (udržateľnosť rozhodnutia všeobecného súdu vo veci nariadeného neodkladného opatrenia) za nevyhnutné vyjadriť sa k aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci. Ústavným súdom už bolo opakovane judikované, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (predbežného opatrenia za platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku) v súdnom konaní možno považovať predovšetkým za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 222/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00, I. ÚS 46/00). V súlade s judikatúrou EŠLP (k tomu pozri napr. rozhodnutia EŠLP citované vo veciach sp. zn. IV. ÚS 213/2020 a IV. ÚS 165/2020) nie každým neodkladným opatrením sa rozhoduje o právach a záväzkoch občianskej povahy. Aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru je pritom závislá od splnenia určitých podmienok. Po prvé, právo, ktoré je predmetom hlavného konania i konania o nariadení neodkladného opatrenia musí byť právom občianskym v autonómnom význame tohto pojmu. Po druhé, nevyhnutné je skúmať povahu neodkladného opatrenia, jeho cieľ, účel a dopad na predmetné právo. Vo všetkých prípadoch, keď možno považovať za preukázané, že neodkladným opatrením bolo fakticky rozhodnuté o občianskom práve alebo záväzku bez ohľadu na dĺžku jeho trvania, je čl. 6 dohovoru použiteľný (rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, § 84 – § 85).

21. V prejednávanej veci nariadené neodkladné opatrenie zasahuje do postavenia sťažovateľky ako žalovanej (veriteľky) v rozsahu, ktorým sa obmedzuje jej možnosť nakladať s finančnými prostriedkami žalobcu (dlžníka). Ide teda o oblasť upravenú normami súkromného práva, ktorá vo svojej podstate súvisí s výkonom podnikateľskej činnosti sťažovateľky ako obchodnej spoločnosti, ktorej predmetom je poskytovanie spotrebiteľských úverov. Okrem toho predmetom meritórneho rozhodovania (hlavného konania) je typické občianske právo určenia (ne)platnosti právneho úkonu (zmluvy o spotrebiteľskom úvere a dohody o zrážkach zo mzdy) uplatňované medzi subjektmi súkromného práva. V autonómnom ponímaní ide nepochybne o oblasť spadajúcu pod výraz práva a záväzky občianskej povahy.

22. Pokiaľ ide o druhú podmienku, splnenie ktorej sa vyžaduje pre aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednávany prípad, ústavný súd konštatuje, že aj táto je v konkrétnych okolnostiach veci splnená. Ústavný súd zdôrazňuje predovšetkým vecnú previazanosť predmetu hlavného konania, ktorým je vyslovenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a dohody o zrážkach zo mzdy, a konania vo veci nariadeného neodkladného opatrenia vydaného v rámci tohto hlavného konania, ktorým sa sťažovateľke ako veriteľke prikazuje zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a oznámiť zamestnávateľovi žalobcu, aby upustil od vykonávania zrážok zo mzdy v zmysle predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Neodkladné opatrenie má podľa názoru ústavného súdu priamy (aj keď len dočasný) dopad na občianske právo tvoriace predmet meritórneho (hlavného) konania, keďže vo svojej podstate *de facto* bráni (dočasne) ďalšiemu vykonávaniu exekúcie proti žalobcovi. Nariadeným neodkladným opatrením dochádza k zmrazeniu účinkov dohody o zrážkach zo mzdy, ktoré by inak (ak by neodkladné opatrenie nebolo nariadené) umožnili sťažovateľke ako veriteľke dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok žalobcu (dlžníka). Nariadené neodkladné opatrenie preto zasahuje do postavenia sťažovateľky ako veriteľky a zároveň žalovanej v konaní o merite veci. Za týchto okolností je na mieste uplatniť názor, podľa ktorého sa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach veci v konaní o neodkladnom opatrení aplikuje.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

23. V nadväznosti na sťažovateľkou prezentované námietky ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu (k tomu pozri bod 19 tohto uznesenia) sa ústavný súd oboznámil s podstatnými časťami citovaného rozhodnutia a zistil tieto pre posúdenie (ne)dôvodnosti ústavnej sťažnosti rozhodujúce skutočnosti.

24. Z relevantnej časti napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento sa stotožnil s dôvodmi nariadeného neodkladného opatrenia týkajúceho sa príkazu neuplatňovať dohodu o zrážkach zo mzdy a informovať zamestnávateľa žalobcu o upustení od vykonávania zrážok zo mzdy a na zdôraznenie správnosti napadnutého výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie doplnil s poukazom na osobitosti inštitútu dohody o zrážkach zo mzdy, že žalobca sa pri realizácii dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať svojím vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Krajský súd navyše zvýraznil aj skutočnosť, že inštitút zrážok zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho preskúmania zákonnosti takejto dohody zo strany všeobecného súdu. Exekúcia majetku, o ktorú *de facto* v konkrétnych okolnostiach veci ide, sa tak podľa názoru krajského súdu vykonáva výlučne podnikateľom bez ingerencie všeobecného súdu oprávneného rozhodnúť o otázke existencie dlhu, ako aj dlžnej sumy. Požiadavka zvláštnej obozretnosti je pritom podľa názoru krajského súdu opodstatnená tou skutočnosťou, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy *„umožňuje obísť dôležitý prvok úijného práva, a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi získať plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok...“*.

25. Na podklade listinných dôkazov predložených žalobcom považoval krajský súd za dostatočne osvedčené skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Krajský súd v tomto kontexte poukázal predovšetkým na „existenciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 19.05.2017, dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 19.05.2017, žiadosť žalovaného adresovanú zamestnávateľovi žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy zo dňa 31.07.2017. Dohoda o zrážkach zo mzdy má formulárovú podobu, pričom slúži na zabezpečenie záväzkov žalobcu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 19.05.2017. Zo zmluvy o úvere vyplýva, že žalobca za zaviazal žalovanému uhradiť sumu 7730,40 Eur. Podľa čl. XII. Zmluvy o úvere, súčasťou zmluvy je Sadzobník poplatkov. V zmysle dohody o zrážkach zo mzdy, touto je zabezpečená pohľadávka vo výške 7730,40 Eur spolu s ostatným príslušenstvom vyplývajúcim zo zmluvy alebo súvisiacim so zmluvou, napríklad úrok z omeškania, a právami spojenými s uvedenými nárokmi, napríklad zmluvná pokuta. Z výziev žalovaného na úhradu dlžnej sumy adresovaných žalobcovi (č. l. 55, 57) vyplýva, že dlh žalobcu pozostáva zo splátok spotrebiteľského úveru ako aj z náhrady nákladov za vystavenie upomienok, výziev, ktoré sú účtované v zmysle Sadzobníka. Žalobcovi boli výzvy a upomienky zasielané opakovane. Je zřejmé, že žalovaný na základe dohody o zrážkach zo mzdy môže od žalobcu vymáhať aj iné peňažné plnenia než istinu a zmluvné úroky. Poplatky, resp. náklady sú upravené v Sadzobníku poplatkov, pričom až vykonaním dokazovania vo veci samej možno vyhodnotiť predmetné zmluvné podmienky, či tieto nevykazujú znaky neprijateľnosti v zmysle § 53 OZ. V tomto štádiu konania tiež nemožno ustáliť, v akom rozsahu žalovaný pred vstupom do zmluvného vzťahu so žalobcom skúmal bonitu žalobcu, či k posudzovaniu bonity došlo s odbornou starostlivosťou. Otázka skúmania bonity pritom môže mať vplyv na rozsah záväzkov dlžníka - spotrebiteľa (§ 7, § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch). Zo zmluvy o úvere vyplýva iba vyhlásenie žalobcu, že žalovanému poskytol pravdivé a úplné údaje potrebné pre posúdenie bonity. K tomuto odvolací súd uvádza, že až v konaní vo veci samej môže byť na základe dokazovania ustálené, či žalovaný pri posudzovaní bonity žalobcu zhromaždil všetky potrebné údaje (pochádzajúce nielen od žalobcu) pre zistenie objektívnej finančnej, sociálnej situácie žalobcu. Pochybnosti o riadnom splnení si povinnosti skúmania bonity dlžníka dodávateľom vyvoláva skutočnosť, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu

o vykonávanie zrážok zo mzdy už po dvoch mesiacoch od uzatvorenia zmluvy o úvere. V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia vzhľadom na krátkosť času, ktorý má súd na rozhodnutie o návrhu, nie je možné vykonať náležitú súdnu kontrolu zmluvy, súvisiacich zmluvných dokumentov, komplexnú kontrolu zmluvných dojednaní vrátane okolností uzatvorenia zmluvy, ktorou by došlo k naplneniu čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a k určeniu reálnej výšky dlhu dlžníka. Tieto otázky prináleží súdu posudzovať v konaní vo veci samej. Nič nebráni judikovať klauzulu ako neplatnú (§ 53 ods. 5 OZ), hoci má základ v znení zákona, akou je aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Dôležité sú okolnosti jej zakotvenia v zmluve a význam ostatných zmluvných podmienok (Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí; čl. 4 smernice Rady 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Odvolaací súd má za to, že potreba bezodkladnej úpravy pomerov strán bola osvedčená, keďže žalovaný pristúpil k aktivácii inštitútu zrážok zo mzdy. Je zrejmé, že žalovaný na základe neobmedzenej vôle môže vymáhať od žalobcu dlh na základe právneho úkonu - dohody o zrážkach zo mzdy, ktorej platnosť je sporná. Žalobca týmto spôsobom stráca právo disponovať so svojim príjmom ako vlastným majetkom. Nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodné, pričom do skončenia konania vo veci samej žalovaný neutrpí, ak sa zrážky nebudú vykonávať. Právo žalovaného na splatenie úveru týmto rozhodnutím nie je nenávratne znemožnené, je len závislé od výsledku konania vo veci samej.“.

26. Osobitne sa krajský súd v napadnutom uznesení vyjadril aj k sťažovateľkou namietanej procesnej vade spočívajúcej v nedodržaní postupu podľa § 331 ods. 1 prvej vety CSP (Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd ostatným stranám až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené.), pričom predovšetkým uviedol, že k porušeniu práva na spravodlivý proces nemohlo dôjsť len na podklade skutočnosti, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol sťažovateľke doručený až dodatočne odvolacím súdom.

27. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu prezentovaným v súvislosti s procesným postupom doručovania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a na zdôraznenie ústavnej udržateľnosti argumentácie krajského súdu uvádza, že konvalidácia nesprávneho postupu, resp. nečinnosti súdu prvej inštancie odvolacím súdom bola na mieste. Podstatnými a pre posúdenie ústavnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu rozhodujúcimi skutočnosťami boli tie, ktoré preukazujú, že sťažovateľke pred samotným vydaním rozhodnutia odvolacieho súdu bola poskytnutá možnosť uplatniť z § 331 ods. 1 CSP vyplývajúce procesné oprávnenie, a to v dostatočnej krajským súdom poskytnutej lehote 15 dní. Uvedeným spôsobom odvolací súd sťažovateľke vytvoril priestor na efektívne využitie opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, a to oboznámením sa so všetkými relevantnými skutočnosťami, z ktorých súd prvej inštancie pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vychádzal.

28. Ani z gramatického výkladu citovaného § 331 ods. 1 CSP nevyplýva výlučná povinnosť súdu prvej inštancie doručiť návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd spolu s uznesením ostatným stranám) a ani povinnosť doručiť tento návrh bezodkladne tak, ako sa to mylne domnieva sťažovateľka. Požiadavka trvať na bezodkladnom doručení návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia výlučne súdom prvej inštancie je tak neopodstatnená už len z dôvodu, že nemá svoj zákonný podklad.

29. Pri preskúvaní ústavnosti postupu či rozhodnutia príslušného orgánu verejnej moci je podstatné to, či strane sporu bola poskytnutá primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis-à-vis proti jej protistrane. Po oboznámení sa so všetkými pre posúdenie veci podstatnými okolnosťami ústavný súd konštatuje, že zo strany krajského súdu plne realizujúceho § 331 ods. 1 CSP bol vo vzťahu k sťažovateľke zachovaný koncept spravodlivého procesu. Odvolací súd sťažovateľke ako strane v spore doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a poskytnutím zákonom predvídanej lehoty na vyjadrenie umožnil oboznámiť sa s argumentáciou obsiahnutou v samotnom návrhu. Uvedené postačuje pre záver o tom, že zo strany krajského súdu k porušeniu rovnosti zbraní v konaní

o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia dôjsť nemohlo.

30. Napokon argumentáciu sťažovateľky o tom, že poskytnutím dodatočnej lehoty na vyjadrenie sa ku skutočnostiam uvádzaným v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia krajský súd opätovne konal v rozpore so zákonnou právnou úpravou, považuje ústavný súd už na prvý pohľad za účelovú. Nevyhnutným predpokladom úspešnosti argumentácie odôvodňujúcej porušenie práv zaručených ústavou alebo dohovorom je to, že táto (argumentácia) už sama osebe bez podrobnejšieho vecného preskúmania vyznieva v neprospech toho, kto sa neústavnosti v konaní o ústavnej sťažnosti domáha. Len týmto spôsobom sa totiž zabezpečí požiadavka účinnej ochrany základných práv a slobôd v materiálnom zmysle. Zmyslom a účelom konania o ústavnej sťažnosti totiž nemôže byť len formalistické preskúmanie dodržania zákonných ustanovení zo strany orgánu verejnej moci. Dodatočné vytvorenie procesného priestoru pre sťažovateľku na prípadné doplnenie odvolacích dôvodov v kontexte splnenia povinnosti doručiť sťažovateľke návrh na nariadenie neodkladného opatrenia po rozhodnutí súdu prvej inštancie možno nepochybné posúdiť ako urobené v prospech sťažovateľky a ňou realizovaných procesných práv. Z uvedeného dôvodu preto už na prvý pohľad nemožno postup krajského súdu a ani ním vydané napadnuté uznesenie hodnotiť ako porušujúce práva sťažovateľky zaručené ústavou či dohovorom.

31. Pokiaľ sťažovateľka krajskému súdu vyčíta vo všeobecnej rovine nevysporiadanie sa so všetkými ňou prezentovanými námietkami, ústavný súd opakovane judikuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou v konaní, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka či strany sporu na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

32. Ústavný súd pri posudzovaní relevantnej časti ústavnej sťažnosti zohľadnil osobitú povahu inštitútu neodkladného opatrenia a tomu zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený procesný postup a rozhodovanie všeobecných súdov. Zbral pritom do úvahy aj skutočnosť, že úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení je zistiť na základe dostupných dôkazných prostriedkov najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, a to bez potreby dodržania formalizovaného postupu štandardného procesného dokazovania, a na podklade osvedčených skutočností následne vo veci rozhodnúť. S poukazom na relevantné časti odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd zastáva názor, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku týkajúcim sa predpokladov vydania neodkladného opatrenia. Už citované závery krajského súdu nepovažuje ústavný súd za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, teda také, ktoré by mali za následok porušenie sťažovateľkiných práv podľa ústavy a dohovoru.

33. Pokiaľ sťažovateľka osobitne namieta porušenie princípu právnej istoty, odvolávajúc sa na rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov v kontexte porušenia § 331 ods. 1 CSP, ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

34. Rozhodujúcou skutočnosťou pre vyhodnotenie citovanej námietky sťažovateľky ako nedôvodnej je s prihliadnutím na postavenie, ktoré ústavný súd v rámci sústavy orgánov verejnej moci zastáva, to, že ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákonná právna úprava zveruje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05).

35. Napokon predbežný záver ústavného súdu o ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré bolo výlučne, prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, predmetom tohto konania o ústavnej sťažnosti, je druhou skutočnosťou, ktorá už sama osebe vylučuje ústavnoprávnu relevanciu námietky sťažovateľky o porušení princípu právnej istoty ako súčasť práva na súdnu ochranu v súvislosti s rozdielnou rozhodovacou činnosťou v skutkovo obdobných veciach (argumentácia obsiahnutá v bode 6 tohto uznesenia).

36. Vzhľadom na všetky už uvedené skutočnosti možno konštatovať, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je ústavne udržateľné, nevykazuje znaky svojvôle a neodporuje aplikovanej právnej úprave spôsobom, ktorý by mohol mať za následok namietané porušenie sťažovateľkou označených práv podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

37. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že označené články ústavy neobsahujú žiadne základné práva alebo slobody. O ich prípadnom porušení by ústavný súd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mohol rozhodnúť len v spojení s porušením niektorého zo základných práv alebo slobôd. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že žiadne zo sťažovateľkou označených práv podľa ústavy a dohovoru nemohlo byť porušené, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia označených ustanovení ústavy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu